

VAKUUTUSMEKLARITUTKINTO, HENKIVAKUUTUSOSA 14.4.2016

Kirjoita jokainen vastaus eri paperille. Merkitse jokaiseen vastauspaperiin ilmoittautuessasi saamasi henkilönnumero, älä nimeäsi. Jos jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin vastauspaperi, josta ilmenevät henkilönnumerosi ja kyseisen kysymyksen numero. Kysymyskohtainen enimmäispistemäärä on mainittu kunkin kysymyksen kohdalla. Tentin enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Vastaukset arvostellaan tenttimateriaalin perusteella.

Kysymykset 1–12 ovat monivalintatehtäviä. Valitse oikea vaihtoehto. Vain yksi vaihtoehto on oikea. Merkitse vastauksesi kysymyspaperiin.

1. Mikä seuraavista väitteistä sairauskassoihin liittyvistä väitteistä pitää paikkansa?

- a) Eläkkeellä oleva voi kuulua sairauskassaan.
 - b) Sairauskassan jäsenmaksun voi vähentää verotuksessa.
 - c) Sairauskassa ei voi korvata etuuksia enemmän kuin Kela.
 - d) Sairauskassan lisäetuutena maksamat päivärahat ovat ensisijaisia lakisääteisiin etuuksiin nähden.
- (1,5 p)

a); Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2014, s. 28

2. Mikä seuraavista työeläkkeen takaisinperintää koskevista väitteistä EI pidä paikkansa?

- a) Takaisinperintä on eläkelaitoksen vapaassa harkinnassa.
 - b) Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa eläkkeen maksupäivästä.
 - c) Eläkkeen takaisinperinnästä voidaan luopua osittain tai kokonaan.
 - d) Aiheettomasti maksettu eläke voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se tulevista eläke-eristä.
- (1,5 p)

a); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määtä – Anne Perälä – Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 148 ja 149

3. Vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella maksettavista korvauksista veronalaista tuloa EI ole

- a) perhe-eläke
- b) pysyvän haitan korvaus
- c) päiväraha
- d) omaiselle maksettavat kuolemantapauskorvaukset. (1,5 p)

b); Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva, 3. uudistettu painos Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2014, s. 99

4. Mikä seuraavista on työeläkeasioiden muutoksenhakuelin?

- a) korkein hallinto-oikeus
- b) vakuutusosasto

- c) korkein oikeus
- d) sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta (1,5 p)

b); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: *Työeläke, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 151 ja 154*

5. Eläkeoikeuden syntymis- ja lakkaamisedellytykset vaihtelevat eläkelajeittain. Mikä seuraavista eläkkeen alkamista tai lakkaamista koskevista väittämistä EI pidä paikkansa?

- a) Eläke lakkaa viimeistään eläkkeensaajan kuolemaa seuraavan kuukauden alusta.
 - b) Eläkelaitos voi keskeyttää eläkkeen maksamisen, jos sillä on syytä epäillä, ettei eläkkeensaaja enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä.
 - c) Eläkkeen maksua ei voida keskeyttää takautuvasti.
 - d) Osa-aikaeläke alkaa hakemista seuraavan kuukauden alusta eikä sitä myönnetä takautuvasti.
- (1,5 p)

c); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: *Työeläke, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 138 ja 139*

6. YEL-vakuutuksen alkaessa vahvistetaan vuosittainen työtulo, joka vastaa yrittäjän työpanosta yritystoiminnassa. Työtulon vahvistaa

- a) eläkelaitos
- b) Valtiokonttori
- c) Eläketurvakeskus
- d) yrittäjä itse. (1,5 p)

a); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: *Työeläke, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 68 ja 69*

7. Mikä seuraavista vapaamuotoisia ryhmäeläkevakuutuksia koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Perinteisten vapaamuotoisten ryhmäeläkevakuutusten perusteella maksettavat etuudet sovitetaan yhteen yleensä lakisääteisten etujen kanssa.
- b) Lisäeläketurvan järjestäminen tapahtuu nykyisin harvemmin maksuperusteisilla (*defined contributions*) ryhmäeläkevakuutuksilla, koska tällaiset vakuutukset voivat muodostua työnantajalle maksuiltaan raskaiksi.
- c) Vakuutusyhtiön vastuuseen työntekijöille, jotka ovat vakuutettuina, vaikuttaa paitsi tehty vakuutus sopimus myös työnantajan työntekijöilleen lisäeläketurvasta antamat sitoumukset.
- d) Jos työntekijä eroaa vakuutuksen ottaneen yrityksen palveluksesta, hän aina menettää lisäeläke-etuuden. (1,5 p)

a); Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus. 6. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Helsinki 2013, s. 137–141

8. Mikä seuraavista maatalousyrittäjän eläkettä (MYEL) koskevista väittämistä EI pidä paikkaansa?
- a) Saadakseen luopumistuen on maatalousyrittäjän luovuttava maatalouden harjoittamisesta, mutta hän voi jatkaa metsätalouden hankintatöitä.
 - b) Maatalousyrittäjän edunsaajalla on oikeus perhe-eläkkeeseen ja ryhmähenkivakuutus-korvaukseen.
 - c) Maatalousyrittäjän eläkkeen karttumisprosentti muuttuu korkeammaksi 53 vuoden iässä.
 - d) Maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetaan tietyn edellytyksin myös eräät tieteellistä työtä varten apurahaa saaneet henkilöt. (1,5 p)

a); Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonon – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälä – Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 74, 166, 168 ja 169

9. Mikä seuraavista yrityksille tarjolla olevia henkivakuutustuotteita koskevista väitteistä pitää paikkansa?
- a) Yritykset eivät voi ottaa säästöhenkivakuutusta, jossa vakuutettuna on työntekijä ja jossa säästösumma maksetaan yritykselle.
 - b) Yritykset käyttävät säästöhenkivakuutuksia yleisesti avainhenkilöiden sitouttamisen välineinä.
 - c) Yritykset voivat ottaa toistaiseksi voimassa olevia kapitalisaatiosopimuksia, joihin ne voivat maksaa useita maksuja.
 - d) Yritykset voivat ottaa sijoitussidonnaisia kapitalisaatiosopimuksia, joissa sijoituskohteita voidaan vaihtaa ilman välittömiä veroseuraamuksia. (1,5 p.)

d); Teemu Jokela – Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 122 ja 123

10. Mikä seuraavista eläkevakuutusten takaisinostoa koskevista väitteistä pitää paikkansa?
- a) Takaisinoston edellytykset ovat samat yritysten ja yksityisten ottamissa vakuutuksissa.
 - b) Eläkevakuutuksen takaisinostaminen ilman veroseuraamuksia on mahdollista, jos vakuutusyhtiö muuttaa yksipuolisesti vakuutusehtoja.
 - c) Eläkevakuutusmaksujen verotusta koskevat muutokset oikeuttavat takaisinostoon ilman veroseuraamuksia.
 - d) Uudemmissa, vuoden 2010 jälkeen otetuissa eläkevakuutuksissa kertyneen säästön siirto-oikeus korvaa eläkevakuutuksen takaisinosto-oikeuden. (1,5 p)

b); Teemu Jokela – Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 134

11. Ns. PRIIP-tuotteita koskevassa EU-asetuksessa säädetään avaintietolomakkeesta, joka on laadittava:

- a) vahinkovakuutuksista.
- b) sijoitussidonnaisista eläkevakuutuksista.
- c) muista kuin vakuutusmuotoisista sijoitustuotteista.
- d) vakuutusmuotoisista ja muista paketoituista sijoitustuotteista. (1,5 p)

d); *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1286/2014 vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista*

12. Työntekijällä voi olla oikeus työeläkelakien mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä on pitkäaikaisesti heikentynyt. Mikä seuraavista työkyvyttömyyseläkettä koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia ansiotuloja sellaisessa työssä, jota hänen asuinpaikkakunnallaan on saatavissa.
- b) Työkyvyttömyyden arviointi perustuu puhtaasti lääketieteellisiin selvityksiin.
- c) Jos työkyvyttömyyseläkkeen hakija on 60 vuotta täyttänyt, voidaan jäljellä olevaa työkykyä arvioida suhteessa hänen nykyiseen työhönsä tai ammattiaan vastaavaan työhön.
- d) Jos työkyvyttömyyseläkkeen hakija on 60 vuotta täyttänyt, työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa ei edellytetä lääketieteellisesti määritettyä työkyvyn rajoitetta. (1,5 p.)

c); *Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Porvoo 2011, s. 121–123*

13. Miten henkilövakuutusten vakuutusehdoissa voidaan rajoittaa vakuutuksenantajan vastuuta vakuutetun terveydentilan perusteella? Millaiset vastuunrajoitukset ovat kiellettyjä? (3 p)

Teemu Jokela – Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 279 ja 280

14. Määrittele mitä henkilövakuutuksessa tarkoittavat seuraavat:

- a) vakuutuksenottaja
- b) vakuutettu
- c) edunsaaja (3 p)

Teemu Jokela - Veera Lammi - Ilkka Lohi - Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2013, s. 218–220

15. Eläkejärjestelmiä on EU:ssa luokiteltu kolmeen pilariin niiden ominaisuuksien perusteella. Kerro, mitä eläkevakuutusmuotoja kuhunkin kolmeen pilariin yleensä luetaan sekä näiden eläkemuotojen pakollisuus tai vapaaehtoisuus. (3 p)

Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 12 ja 13

16. Kerro, millä edellytyksillä lääkevahinko korvataan lääkevahinkovakuutuksesta. Mistä muista kuin lääkkeistä aiheutuneita vahinkoja korvataan ko. vakuutuksesta? (3 p)

Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2014, s. 32 ja 33

17. Selvitä, mikä on työntekijäin ryhmähenkivakuutus. (3 p)

Teemu Jokela – Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2013, s.73; Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva, 3. uudistettu painos Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2014, s. 249–251

18. Kerro, mitä työeläkkeissä tarkoitetaan

- VILMA-periaatteella;
- missä eläkejärjestelmissä VILMA-periaatetta sovelletaan;
- miten viimeinen eläkelaitos määräytyy;
- mitä viimeisen eläkelaitoksen tehtäviin kuuluu. (4 p)

Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 134 ja 135

19. Kerro, ketkä ovat yksityisten alojen työeläkelakien perusteella oikeutettuja perheenhuoltajan kuoltua

- a) leskeneläkkeeseen
- b) lapseneläkkeeseen

ja millä edellytyksellä he ovat perhe-eläkkeeseen oikeutettuja? (4 p)

Yrjö Mattila (toim.): Toimeentuloturva, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2014, s. 241 ja 242

20. Kerro, mitkä ovat työntekijän eläkelakia sovellettaessa työsuhteen olemassaoloa osoittavat neljä yleistä tunnusmerkkiä? (2 p)

Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 42

21. Selosta, mitkä ovat työeläkeasioissa varsinaiset muutoksenhakukeinot, miten asianosaisen tulee menetellä valittaessaan ratkaisusta ja mitkä ovat valitusajat? (3 p)

Riitta Korpiluoma – Harri Grönlund – Ove Herrlin – Jaana Kekäläinen – Keijo Kouvonen – Minna Levander – Sonja Lilius – Pasi Mustonen – Mikko Määttä – Anne Perälehto-Virkkala – Maijaliisa Takanen – Jaakko Tuomikoski: Työeläke. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 153–155

22. Selvitä perinteisen säästövakuutuksen ja sijoitussidonnaisen vakuutuksen eroja. (4 p)

Teemu Jokela – Veera Lammi – Ilkka Lohi – Timo Silvola: Vapaaehtoinen henkilövakuutus, 6. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 114–116

VAKUUTUSMEKLARITUTKINTO, VAHINKOVAKUUTUSOSA 14.4.2016

Kirjoita jokainen vastaus eri paperille. Merkitse jokaiseen vastauspaperiin ilmoittautuessasi saamasi henkilönnumero, älä nimeäsi. Jos jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin vastauspaperi, josta ilmenevät henkilönnumerosi ja kyseisen kysymyksen numero. Kysymyskohtainen enimmäispistemäärä on mainittu kunkin kysymyksen kohdalla. Tentin enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Vastaukset arvostellaan tenttimateriaalin perusteella.

Kysymykset 1–12 ovat monivalintatehtäviä. Valitse oikea vaihtoehto. Vain yksi vaihtoehto on oikea. Merkitse vastauksesi kysymyspaperiin.

1. Yksityishenkilön vastuuvakuutuksesta EI voida korvata:

- a) lapsen aiheuttamaa vahinkoa.
- b) koiran aiheuttamaa vahinkoa.
- c) polkupyöräilijän aiheuttamaa vahinkoa.
- d) vahinkoa, josta vakuutettu on vastuussa kiinteistön omistajana tai haltijana. (1,5 p)

d); Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs – Jussi Laasonen: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Vantaa 2014, s. 163–167

2. Mikä seuraavista vahinkovakuutuksen irtisanomista koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Vakuutuksenottajalla on oikeus irtisanoa vakuutus vakuutusehdoissa yksilöidyillä perusteilla.
- b) Jos vakuutuksenottajia on useita, he voivat irtisanoa vakuutuksen vain yhdessä.
- c) Jos vakuutus on määräaikainen, vakuutuksenottaja ei saa irtisanoa sitä kesken vakuutuskauden.
- d) Vakuutus voidaan joissakin tapauksissa irtisanoa takautuvasti. (1,5 p)

d); Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Saarijärvi 2011, s. 114 ja 115

3. Esinevahinkona EI vahingonkorvauslain mukaan korvata:

- a) arvonalennusta.
- b) korjauskustannuksia.
- c) tuhoutuneen esineen arvoa.
- d) kolmannelle osapuolelle esineen tuhoutumisesta aiheutuvaa haittaa. (1,5 p)

d); Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs – Jussi Laasonen: Vastuuvakuutus. 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Vantaa 2014, s. 55

4. Mikä seuraavista EI ole tuotevastuuvakuutuksissa tyypillisesti käytettävä rajoitusehto?

- a) Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu luovutetulle tuotteelle itselleen.
- b) Vakuutuksesta ei korvata tuotteen puutteellisuudesta aiheutuneita henkilövahinkoja.
- c) Vakuutuksesta ei korvata lääkevahinkoja.

d) Vakuutuksesta ei korvata tuoteturvallisuutta koskevien määräysten vastaisista toimenpiteistä aiheutuneita vahinkoja. (1,5 p)

b); *Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs – Jussi Laasonen: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Vantaa 2014, s. 143–146*

5. Työtapaturma- ja ammattitautiasioissa voidaan vakuutuslaitoksen päätöksestä valittaa

- a) ensin vakuutusoikeuteen ja sen jälkeen korkeimpaan oikeuteen.
- b) ensin vakuutusoikeuteen, joka pyytää lausunnon tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalta, ja sen jälkeen korkeimpaan oikeuteen.
- c) ensin tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakuntaan ja sen jälkeen rajoitetusti korkeimpaan oikeuteen.
- d) ensin tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakuntaan, sen jälkeen vakuutusoikeuteen ja vain rajoitetusti korkeimpaan oikeuteen. (1,5 p)

d); *Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015, s. 15 ja 167*

6. Mitä seuraavista vahinkotapahtumista EI korvattaisi työtapaturmana?

- a) Kotona etätöissä tietokone putoaa työntekijän sylistä jalkaterän päälle aiheuttaen ruhjevamman.
- b) Työntekijä on matkalla Brysseliin kokoukseen. Lentokoneessa lentoemäntä kaataa vahingossa kuumaa vettä työntekijän päälle.
- c) Työntekijä tehtyään etätöipäivän kotonaan kävelee päiväkotiin hakemaan lapset ja kompastuu matkalla nyrjäyttäen nilkkansa.
- d) Työntekijä poikkeaa lähikaupassa matkallaan töistä kotiin ja liukastuu kaupasta lähdettyään jäisellä jalkakäytävällä saaden rannemurtuman. (1,5 p)

c); *Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015, s. 53–59*

7. Mikä seuraavista omaisuusvakuutusten vakuutettua koskevista väitteistä pitää paikkansa, jos vakuutus sopimuksessa ei ole sovittu toisin?

- a) Vakuutettuna on ainoastaan omistaja.
- b) Vakuutettuna on omistajan lisäksi myös se, jolla on pantti- tai pidätys oikeus omaisuuteen.
- c) Vakuutettu on se, jolla on vakuutusehtojen mukaan oikeus korvaukseen.
- d) Vakuutus ei ole osamaksukaupassa voimassa ostajan hyväksi, jos myyjä on pidättänyt itselleen omistusoikeuden myytyyn esineeseen. (1,5 p)

b); *Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 138*

8. Samastaminen tarkoittaa sitä, että kolmannen henkilön teko tai laiminlyönti aiheuttaa samat seuraamukset kuin vakuutetun vastaava teko tai laiminlyönti. Vakuutettuun samastetaan henkilö, joka

- a) käyttää vakuutetun luvalla vakuutetun omaisuutta, kuten sirkkeliä ja muita rakennustyökaluja.
- b) käyttää vakuutetun autoa saatuaan luvan auton käyttöön vakuutetun kaverilta, jolle vakuutettu on auton luovuttanut.

- c) omistaa vakuutuksen kohteena olevan omaisuuden yhdessä vakuutetun kanssa ja käyttää sitä yhdessä tämän kanssa.
d) asuu vakuutetun kanssa yhteisessä taloudessa ja omistaa vakuutuksen kohteena olevan omaisuuden yhdessä vakuutetun kanssa. (1,5 p)

c); Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Saarijärvi 2011, s. 386–390

9. AR-vakuutus

- a) on tarjolla vain yrityksille suunnatuissa tuotteissa.
b) ei tarjoa turvaa sellaisia riskejä vastaan, jotka eivät ole tunnistettavissa vakuutussopimusta tehtäessä.
c) korvaa ne vahingot, jotka on lueteltu vakuutusehdoissa.
d) korvaa ne vahingot, joita ei vakuutusehdoissa ole rajattu pois vakuutuksen korvauspiiristä. (1,5 p)

d); Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Saarijärvi 2011, s. 131 ja 132

10. Mikä seuraavista nestevuotovahinkoihin liittyvistä väitteistä EI pidä paikkansa?

- a) Nestevuotovahingosta on kyse, kun neste vuotaa rakennuksen omista kiinteistä vesi-, jätevesi- tai lämpöjohtoverkoista.
b) Nestevuotovahinkona ei pidetä sellaista vuotovahinkoa, joka aiheutuu käytöstä poistetusta vesiputkesta.
c) Nestevuotovahingosta ei ole kyse, jos vuoto aiheutuu talon alla olevasta salaojaputkistosta.
d) Nestevuotovahingosta on kyse, jos neste tai kaasu vuotaa rakennuksen kaasui- tai öljyputkistosta. (1,5 p)

b); Tuula Pellikka - Petri Peilimö - Pasi Puntari - Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen. 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 212–214

11. Mitä seuraavista EI pidetä palovahinkona?

- a) Palavasta esineestä lähtevä kuumuus vahingoittaa toista esinettä, mutta toinen esine ei syty palamaan.
b) Irtipäässyt tuli on aiheutunut itsesyttymisestä.
c) Tulisijan päälle kuivumaan pantu esine syttyy palamaan.
d) Tulisijasta äkillisesti ja arvaamattomasti noussut noki aiheuttaa vahinkoa. (1,5 p)

c); Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Saarijärvi 2011, s. 195–197

12. Työtapaturmassa kuolleen henkilön avopuoliso on oikeutettu saamaan työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella perhe-eläkettä. Mikä seuraavista avopuolison eläkkeensaamisoikeuteen liittyvistä väitteistä pitää paikkansa?

- a) Avopuolisolla on oikeus leskeneläkkeeseen vain, jos hänellä on yhteinen lapsi tapaturmassa kuolleen kanssa.
 - b) Avopuolisolla on oikeus leskeneläkkeeseen myös, jos hänellä ja kuolleella on keskinäinen testamentti.
 - c) Avopuolison oikeus leskeneläkkeeseen syrjäytyy aviopuolison hyväksi siinä tapauksessa, että avioero ei ole ehtinyt vielä tulla voimaan.
 - d) Avopuolison oikeus leskeneläkkeeseen päättyy, jos hän solmii avioliiton tai aloittaa uuden avioliiton, mutta hän saa kolmen vuoden eläkettä vastaavan summan kertakorvauksena.
- (1,5 p)

Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015, s. 142 ja 143

13. Mitkä ovat työtapaturma- ja ammattitautilain tarkoitus ja keskeiset periaatteet? (3 p)

Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015, s. 14–17

14. Kerro, miten tapaturma määritellään työtapaturma- ja ammattitautilaissa. Selosta myös, mitä määritelmään sisältyvillä kriteereillä tarkoitetaan. (2 p)

Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015, s. 49 ja 50

15. Selvitä, mitä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen ensisijaisuus tarkoittaa ja miten ensisijaisuus vaikuttaa muiden korvausjärjestelmien nojalla maksettaviin etuuksiin. (3 p)

Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015 s. 16, 48, 73 ja 147

16. Selosta, millä perusteilla ja miten vahinkoa kärsineen työntekijän oma moitittava toiminta vaikuttaa työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella maksettaviin korvauksiin. (4 p)

Kirsi Salo: Työtapaturma ja ammattitauti, FINVA, Vantaa 2015, s. 73–75

17. Kerro, mitä tietoja väärinkäytös- ja vahinkorekistereihin merkitään ja mihin tarkoituksiin vakuutusyhtiöt saavat käyttää näitä tietoja. (2 p)

Tuula Pellikka - Petri Peilimö - Pasi Puntari - Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen. 3. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2011, s. 69

18. Selosta, mitä ali- ja ylivakuutuksella tarkoitetaan. (2 p)

Tuula Pellikka - Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 156–158, 402 ja 403

19. Vahingontorjunnalla ymmärretään toimenpiteitä, joilla pyritään estämään vahinkojen synty tai pienentämään riskin toteutumisesta aiheutunutta vahinkoa. Vahingontorjunta voidaan jakaa kolmeen osaan. Mitkä ne ovat? (3p)

Tuula Pellikka – Petri Peilimö – Pasi Puntari – Mikko Vaitomaa: Omaisuuden vakuuttaminen, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2011, s. 167 ja 168

20. Selvitä, mitkä asiat tulee huomioida vastuuvakuutuksen hinnoittelussa ja miten vastuuvakuutus poikkeaa muista vahinkovakuutuslajeista. (3p)

Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2014, s. 104 ja 105

21. Kun vastuuvakuutuksessa siirrytään ilmenemis- tai tapahtumisperiaatteesta ilmoitusperiaatteeseen ja päinvastoin, on muutosta tehtäessä huomioitava ja selvitettävä eräitä seikkoja, jottei asiakkaan vakuutusturva heikkene vahingossa. Selosta, mitkä nämä seikat ovat ja miten muutokseen voi varautua. (3 p)

Esbjörn af Hällström – Hannu Ijäs: Vastuuvakuutus, 3. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Helsinki 2014, s. 99 ja 100

22. Mitä tarkoittaa kokonaisvaltainen riskienhallinta tai ERM? Mainitse vähintään kolme elementtiä, joita painotetaan kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa. (3 p)

Ilkka Ilmonen – Jani Kallio – Jani Koskinen – Markku Rajamäki: Johda riskejä – käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 42 ja 43

23. Määrittele termi ”Captive-yhtiö”, ja kerro vähintään kolme hyötyä, joita yritys voi tällaisella yhtiöllä saavuttaa. (4 p)

Ilkka Ilmonen – Jani Kallio – Jani Koskinen – Markku Rajamäki: Johda riskejä – käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, 2013, s. 120 ja 121

VAKUUTUSMEKLARITUTKINTO, YLEINEN OSA 15.4.2016

Kirjoita jokainen vastaus eri paperille. Merkitse jokaiseen vastauspaperiin ilmoittautuessasi saamasi henkilönnumero, älä nimeäsi. Jos jätät vastaamatta johonkin kysymykseen, jätä kuitenkin vastauspaperi, josta ilmenevät henkilönnumerosi ja kyseisen kysymyksen numero. Kysymyskohtainen enimmäispistemäärä on mainittu kunkin kysymyksen kohdalla. Tentin enimmäispistemäärä on 50 pistettä.

Vastaukset arvostellaan tenttimateriaalin perusteella.

Kysymykset 1–12 ovat monivalintatehtäviä. Valitse oikea vaihtoehto. Vain yksi vaihtoehto on oikea. Merkitse vastauksesi kysymyspaperiin.

1. Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan (FINE) toimialaan EI kuulu

- a) liikennevakuutus.
- b) vapaaehtoiset vakuutukset.
- c) lakisääteinen eläkevakuutus.
- d) vakuutuskassojen sairausvakuutukset. (1,5 p)

c); Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s.139

2. Mikä seuraavista omaisuusvahinkojen korvauksen määrittäystä koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Jos omaisuuden vakuutusmäärä on jälleenhankinta-arvoa pienempi ja omaisuus tuhoutuu kokonaan, korvaus maksetaan jälleenhankinta-arvon mukaisesti.
- b) Jos omaisuuden vakuutusmäärä on jälleenhankinta-arvoa pienempi ja omaisuus tuhoutuu osittain, osavahinko korvataan aina ns. suhde- eli pro rata –säännön mukaisesti.
- c) Päivänarvo tarkoittaa määrää, joka tarvitaan uuden omaisuuden hankkimiseen.
- d) Jälleenhankinta-arvo korvataan vain, jos omaisuus korjataan tai hankitaan uusi. (1,5 p)

d); Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s. 145 ja 146

3. Mikä seuraavista kuluttajansuojalakiin liittyvistä väittämistä pitää paikkansa?

- a) Kuluttajansuojalaki koskee kaikkia kuluttajille tarjottavia vakuutuksia.
- b) Vakuutuksiin sovelletaan kaikkia kuluttajansuojalain säännöksiä.
- c) Kuluttajansuojalakia sovelletaan myös vakuutusten tarjoamiseen ammatinharjoittajille.
- d) Kuluttajansuojalakia sovelletaan vain vakuutusten tarjoamiseen kuluttajille. (1,5 p)

Lisäys 27.9.2016

”Lautakunta on todennut tenttivastauksia tarkistaessaan, että kysymyksen epäonnistuneen muotoilun johdosta yksikään vastaus ei ole oikein. Kysymyksen laadinnassa tapahtuneen virheen vuoksi tentin tarkistuksessa on annettu kaikille tenttijöille kysymyksestä täydet pisteet eli 1,5 pistettä.”

d); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: *Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 252; Kuluttajansuojalaki*

4. Vahinkoa kärsineen asiakkaan on vakuutusedustuslain mukaan vahingonkorvausta saadakseen osoitettava, että

- a) meklari on tahallisesti tai huolimattomuudellaan aiheuttanut vahingon.
- b) meklari on tahallisesti menetellyt vastoin toimeksiantosopimusta tai vakuutusedustuslakia.
- c) meklari on tahallisesti aiheuttanut vahingon.
- d) vahinko on syntynyt sen johdosta että, meklari on menetellyt vastoin toimeksiantosopimusta tai vakuutusedustuslakia. (1,5 p)

d); Mikko Määttä – Raine Forsman: *Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta, Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy, Helsinki 2005, s. 87 ja 88; Vakuutusedustuslaki 40 §*

5. Monivakuutukset

- a) Monivakuutuksella tarkoitetaan sitä, että samalla henkilöllä on samassa vakuutusyhtiössä useampia vakuutuksia.
- b) Monivakuutustilanteesta kyse on vain silloin, kun sama henkilö on ottanut useamman vakuutuksen saman vahingon varalta.
- c) Monivakuutuksia koskevia vakuutusopimuslain säännöksiä ei sovelleta vahinkovakuutuksiin.
- d) Monivakuutuksia koskevia vakuutusopimuslain säännöksiä ei sovelleta henkilövakuutuksiin. (1,5 p)

d); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: *Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 217–219; Vakuutusopimuslaki 59 §*

6. Kun on kyse vakuutuksenantajan tiedonantovelvollisuudesta ennen vakuutusopimuksen tekemistä,

- a) vakuutuksenottaja voi vedota sellaiseenkin markkinointitietoon, jonka hän tiesi virheelliseksi ennen sopimuksen tekemistä.
- b) vakuutuksenantaja ei vastaa sivutoimisen asiamiehen, esimerkiksi automyyjän, antamasta virheellisestä tiedosta.
- c) vakuutuksenantajalla on näyttötaakka siitä, että vakuutuksenottajalle annettiin vakuutusopimuslain edellyttämät tiedot ennen sopimuksen tekemistä.
- d) vakuutuksenantaja voi vakuutusopimuksen tekemisen jälkeenkin täydentää antamiaan tietoja tai oikaista antamansa virheelliset tiedot. (1,5 p)

c); Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: *Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s.146 ja 147*

7. Mikä seuraavista tulvavahinkojen korvaamista koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Valtiokonttori korvaa tulvavahingot ns. tulvarahastosta.
- b) Normaalit tulvavahingot korvataan koti-, maatila- tai kiinteistövakuutuksesta ja poikkeukselliset tulvavahingot Valtiokonttorin tulvarahastosta.
- c) Poikkeukselliset tulvavahingot voidaan korvata koti-, maatila- tai kiinteistövakuutuksesta.
- d) Kaikki tulvavahingot korvataan edellä mainituista vakuutuksista. (1,5 p)

c); *Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s. 523*

8. Mikä seuraavista yksityistapaturmavakuutuksia koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Kukin vakuutusyhtiö määrittelee itse vakuutusehdoissaan yksityistapaturmavakuutuksesta korvattavat vahingot.
- b) Vakuutuksen sisältö määräytyy pääasiassa työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan.
- c) Korvattavan tapaturman käsite määräytyy vakuutusopimuslain mukaan.
- d) Invaliditeettikorvauksen määrään vaikuttavat vamman laatu sekä vakuutetun ammatti ja harrastukset. (1,5 p)

a); *Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s. 503–505*

9. Mikä seuraavista asiakasvarojen vastaanottamista ja säilyttämistä koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Meklari ei saa ottaa vastaan kuluttaja-asiakkaan varoja.
- b) Asiakasvaratilin on oltava Suomessa tai muussa Euroopan talousalueella sijaitsevassa pankissa.
- c) Meklari ei saa veloittaa palkkiotaan asiakasvaratililtä.
- d) Asiakasvaratililtä ei saa toimittaa varoja niiden vastaanottajalle kuin vasta maksun eräpäivänä. (1,5 p)

b); *Mikko Määttä – Raine Forsman: Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta, Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy, Helsinki 2005, s. 92 ja 93; Vakuutusedustuslaki 29 §; Finanssivalvonnan Määräys- ja ohjekokoelma vakuutusedustajille 15.4.2014, Dnro 7/101/2010, s. 4*

10. Mikä seuraavista liikennevakuutusta koskevista väittämistä pitää paikkansa?

- a) Jos ajoneuvoa ei koske rekisteröintivelvollisuus, sille ei tarvitse ottaa myöskään liikennevakuutusta.
- b) Suomen valtion sekä sen omistamien yhtiöiden ja liikelaitosten ei tarvitse ottaa liikennevakuutusta ajoneuvoilleen.
- c) Liikennevakuutus on automaattisesti voimassa myös muissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa kuin Suomessa.
- d) Liikennevakuutuksesta korvataan maastossa aiheutuneita liikennevahinkoja, mutta ei yksityisalueilla aiheutuneita vahinkoja. (1,5 p)

c); *Jukka Rantala – Esko Kivisaari: Vakuutusoppi, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s. 441 ja 442*

11. Mikä seuraavista jälleenvakuutusta koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Pakollinen jälleenvakuutus tarkoittaa sitä, että vakuutusyhtiölle on lainsäädännössä asetettu jälleenvakuuttamisvelvollisuus.
- b) Ei-suhteellisessa jälleenvakuutuksessa ensivakuuttajan ja jälleenvakuuttajan osuudet jaetaan vahingon määrän perusteella.
- c) Stop loss – ja excess of loss– jälleenvakuutukset ovat muodoltaan ns. suhteellisia jälleenvakuutuksia.
- d) Jälleenvakuutus sopimuksissa sovitaan usein, että jälleenvakuuttajalla ei ole oikeutta edelleenvakuuttaa riskejä. (1,5 p)

b); Jukka Rantala – Esko Kivisaari: *Vakuutusoppi*, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s. 592–594

12. Mikä seuraavista yritysten keskeytysvakuutuksia koskevista väitteistä pitää paikkansa?

- a) Epidemiakeskeytysvakuutukset ovat tarpeellisia erityisesti yksityisissä lääkärikeskuksissa ja hoitolaitoksissa.
- b) Riippuvuuskeskeytysvakuutuksista voidaan korvata vain keskeytysvahinkoja, jotka johtuvat vakuutus sopimuksessa mainitulle liikekumppanille aiheutuneista esinevahingoista.
- c) Myöhästymiskeskeytysvakuutus on tarkoitettu kattamaan urakoitsijalle rakennuskohteen myöhästymisestä aiheutuvia sopimussakkoja.
- d) Henkilökeskeytysvakuutuksella voidaan varautua avainhenkilön tapaturmasta tai sairaudesta johtuviin katteen menetyksiin tai sijaisen ylimääräisiin palkkakustannuksiin. (1,5 p)

d); Jukka Rantala – Esko Kivisaari: *Vakuutusoppi*. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA. Turenki 2014, s. 575 ja 576

13. Selosta seikat, jotka tasapuolisesta analyysistä on käytävä ilmi. Selosta lisäksi, milloin tasapuolinen analyysi on tehtävä ja annettava asiakkaalle. (4 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: *Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta, Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy, Helsinki 2005. s. 81–84; Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 16/2013 Finanssipalvelujen tarjoamisessa noudatettavat menettelytavat, s. 42 ja 43; Vakuutusedustuslaki 25 §*

14. Selvitä, minkälaiseen vakuutusedustukseen vakuutusedustuslakia ei sovelleta. (3 p)

Mikko Määttä – Raine Forsman: *Vakuutusedustus – Asiamiesten ja vakuutusmeklarien toiminta, Suomen vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy, Helsinki 2005, s. 24 ja 25; Laki vakuutusedustuksesta 2 §*

15. Vakuutusmaksu muodostuu tavallisesti neljästä osasta. Mitkä nämä osat ovat ja mitä kuluja näillä osuuksilla katetaan? (4 p)

Jukka Rantala – Esko Kivisaari: *Vakuutusoppi*, 12. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Turenki 2014, s. 156 ja 157

16. Selosta, mitä tarkoitetaan:

- a) vapaaehtoisilla,
- b) lakisääteisillä ja
- c) pakollisilla vakuutuksilla.

Luettele jokaisesta myös kaksi esimerkkiä ja kerro, sovelletaanko kyseisiin vakuutuksiin vakuutusopimuslakia ja, jos sovelletaan, miltä osin. (3 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s.131–133

17. Selosta, mitä tarkoitetaan vakuutusopimuslain 3 §:n mukaisella säännösten pakottavuudella. Luettele ne tahot, joiden suhteen lain säännökset ovat pakottavia. (3 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 132–135; Vakuutusopimuslaki 3 §

18. Selosta, mitä vakuutusopimuslaissa tarkoitetaan vakuutuksenottajan ja vakuutetun tiedonantovelvollisuudella. Selosta, mitä seurauksia vakuutuksenottajalle ja vakuutetulle voi henkilö- ja vahinkovakuutuksessa aiheutua siitä, että hän on ennen vakuutuksen myöntämistä tahallaan tai huolimattomuudesta vastannut väärin tai puutteellisesti vakuutuksenantajan esittämiin kysymyksiin. (4 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s.157–168; Vakuutusopimuslaki 22–24 sekä 34 ja 35 §

19. Selosta, millä perusteilla vakuutuksenantajalla on oikeus irtisanoa henkilövakuutus ja miten vakuutuksenantajan tulee menetellä irtisanoessaan vakuutuksen. (4 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 233–236; Vakuutusopimuslaki 17, 17 a ja 39 §

20. Selosta, miten henkilö- ja vahinkovakuutuksen (mukaan lukien vastuuvakuutus) perusteella maksettaviin vakuutuskorvauksiin vaikuttaa se, että vakuutettu on aiheuttanut vakuutustapahtuman tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta? (4 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s. 189–195; Vakuutusopimuslaki 28–30, 34 ja 36 §

21. Selosta, mitä tietoja vakuutuksenantajan tulee antaa vakuutuksenottajalle vakuutussopimuksen tekemisen jälkeen sekä miten ja milloin näitä tietoja tulee antaa. (3 p)

Katriina Lehtipuro – Irene Luukkonen – Lea Mäntyniemi – Ville Raulos – Pia Santavirta: Vakuutuslainsäädäntö, 4. uudistettu painos, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA, Sastamala 2010, s.185 ja 186; Vakuutussopimuslaki 6–8 §